

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egyszerre 15 K. Negyedévre 3-80 K. Tanulóknak, jegyzőknek 12 K.
Egy szám ára 30 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilttér soronként 80 fillér.

Segítségért kiáltanak

a sipotai fogolytábor magyarjai és szavukat meg kell hallania az egész magyar társadalomnak. Az első keresztyéneknek az amfiteátrum pinczéből kitörő jajkiáltására emlékeztet a sipotai magyarok hangja, kiknek kínzására elvetemült oláh Nérok, tehetetlen dühök csillapítására, aljas, minden emberi vonást megtagadó eszközöket találtak ki.

A mikor forró lett a betörőknek a talpa alatt a föld, a rablóbanda rabszjiba fűzött védtelen férfiakat, asszonyokat és gyermekeket és mint marhacsordát hajtotta át a határon maga előtt, vitézsége egyetlen trofeumaként. Négy hónapig bolyongtak ezek a szerencsétlenek, a magyarság martirjai, oláh földön, míg végre a sipotai fogolytáborban megállottak, hol szenvedéseiket a jótékony halál ezrével váltotta meg.

Tizenhétezer embert internáltak a sipotai fogolytáborba — a sasok, akik, így mondták, erdélyi testvéreik felszabadítására repültek át a Kárpátokon, holott valóságban hitvány hiénák módjára törtek ránk — és e tizenhétezer közül tizennégyezren meghaltak egy év leforgása alatt.

Halljátok?! Tizennégyezren haltak meg magyarjaink közül csak ezen egy táborban! és a másik három ezer testben-lélekben megtörtén várja — a megváltó halált... Az elvetemültségnek, az embertelenségnek, a hitványságnak milyen rettenetes mélysége kellett ehhez a pusztító bánásmódhoz, arról az alább közölt jegyzőkönyv hitelesen tanuskodik. Emberek földalatti barlangokban, félig meztelelenül, férgek módjára összezsupfolva, szennynek, piszoknak, a tél dermesztő hidegének, oláh hősök durvaságainak, puskatusájának, korbácsának kitéve, ételhulladékkal, kutyabussal táplálva, az örületbe kergetve — ez a sipotai fogolytábor magyarjainak élete, kinszenvedése, gyötrelme és halála.

Szemtanu, ki maga is végig szenvedte a borzalmakat, beszéli, hogy volt időszak, a mikor naponta 300—400 ember lehelte ki lelkét. Ezeknek hulláját, megfosztva az utolsó rongytól is, a klozetek mellé egymásra hányták s kóbor kutyafalkák prédájának tették ki. A rettenetes ragályban selylő emberek orvosi segély nélkül haltak meg s napokba telt, míg fekvőhelyükről kivitték; sokan a kimerültségtől a kloakába estek s ott lelték halálukat. A szörnyűsége látványoktól egyesek megőrültek és az öngyilkosságok napirinden voltak. A lábónjárók pedig a meghaltak elhantolásával foglalkoztak.

De minek eszetelni tovább a pokol kínjait, melyekben a magyaroknak részük volt.

Nekünk is vannak foglyaink, e földön is vannak internáltak, ezeknek élete azonban nyilvános ellenőrzéssel, szemünk előtt folyik és akad-e egyetlen egy is ezek közt, kivel nem emberileg bánunk el? Nem akad, mert emberek vagyunk, nem akad, mert ismerjük Jézus tanítását a szeretetről és az emberben, még ha oláh is, embert akarunk látni!

Ököibe szorul a kezünk, ha végig fut könnyes szemünk erről a pokolról felvett jegyzőkönyvön; mély szomorúság üli meg lelkünket az emberi elvetemültségnek ezen szuperlátívuszán és igaz részvétellel száll gondolatunk martir testvéreink felé; azonban ezzel beérnünk nem lehet, mert nem szabad! Itt azonnali segítségre van szükség! A társadalomnak, melyért testvéreink szenvednek, segítséget kell nyújtania és azonnal, hogy még az életben levőket megmentse. És ez pénzzel, megbízható információk szerint, lehetséges is.

A sipotai magyarok mélységes siráma a székelyudvarhelyi Nőegyletnél visszhangra talált s nemes lelkű asszonyok vették kezükbe az ügyet, miszerint társadalmunknak alkalmat nyujtsanak arra, hogy testvéreink segítségére legyenek. Holnap és a következő napokon uriasszonyok házról-házra járva, bekopogtatnak mindenkihez és szent meggyőződésük, hogy városunk közönsége anyagi erejét meghaladólag összerakja koronáit, hogy a sipotai selylők szenvedéseit enyhítsen. E város bizonyára meg fogja hozni érző lelkéhez méltóan áldozatát, azonban hogy a siker teljes legyen, a vármegye minden községének népe meg kell hogy mozduljon és a maga gyűjtését megrendezze, amint hogy figyelmeztető szavunk Magyarország egész társadalmához szól.

A sipotai fogolytáborban kifogyott a könny, — sietnünk kell! Az adományokat kérjük, várjuk, nyugtázzuk és a mi martirjainkhoz juttatjuk.

Becsek Aladár.

A sipotai fogolytábor borzalmai

— Miképpen kiozzák a magyarokat az oláh fogolytáborban? —

Tizenhat hónapi rettenetes rabság után az oláhországi sipotai fogolytáborból a napokban hazakereszt Lőrincz István m. kir. vámmellenőr, aki a fogolytáborban élő internáltak és hadi fogoly katonák szenvedéseit hitelesen felvett jegyzőkönyvben mutatja be. Lőrincz István ugyanis, miután mint rokkant kiszabadult a fogolytáborból, társaival Bukarestbe ment, hol mult év december 26-ikán, a „scola de podmi si sisele“ nevű megfigyelőhelyen tapasztalataikat jegyzőkönyvre adták, segítséget kérve visszamaradt fogolytársaik részére. A jegyzőkönyv, mely kétséget kizárólag mutatja be magyar testvéreinknek a brutálisan kegyetlen oláh katonák közt átszenvedett és teteteket élő rabságát, bizonyára az egész magyar társadalomnál a részvét mély érzését váltja ki és egyben arra készíti, hogy szerencsétlen testvéreink segítségére anyagiakkal is siessünk. A jegyzőkönyv így szól:

Alulírott előtt mint katonai rendőrhatalósági egyén előtt megjelentek: Kiss Károly 34 éves, rátoni születésű máv. hivatalnok (utolsó állomási helye Predeal), Fülöp István iklandi (Marostordam) születésű 43 éves gyimesbükkü vámszedő, Simon Márton gyergyóhévísi lakos, 43 éves bankigazgató, földbirtokos, Csergi Pap Viktor 29 éves gyergyóhévísi lakos gyógyszerész, Lőrincz István 34 éves gyergyóhévísi vámmellenőr és Csavó József 39 éves, gyergyóhévísi lakos, községi jegyző, mindnyaján Románia elfoglalt területéről visszaterít internáltak, illetve hadifoglyok, kik velük és visszamaradt hadifoglyok társaikkal való bánásmódról névze felvilágosítással kívánnak szolgálni, — kérték, hogy alábbi

közös nyilatkozatukat foglaltam jegyzőkönyvre,

kérve egyúttal, hogy azt juttassam illetékes helyre, hogy a mennyiben lehetséges hadifoglyaink sorsán segíteni lehessen.

— Mindannyian a román háború kiütésének első perceiben — azóikül, hogy arról előzetesen

tudomással birtokunk volna — fogságba jutottunk, s 1917. szeptember 16-ig mint katonai foglyok katonai táborba lettünk kezelve. Közülünk Kiss Károly és Fülöp István egyenesen a sipotai fogolytáborba szállítottunk, míg a többiek először Piatra Nemtuban a közönséges büntetéses börtönbe záratunk, ahonnan később Berlad városba, majd Tekuci városban levő fogolytáborokba vittünk. Amikor pedig Bukarest is elfoglaltot s csapatunk Tekuchhoz közeledtek 1916. december 15-én gyalog utba indítottak, s 10 napi menetelés után (250 km.) megérkeztünk a sipotai katonai fogolytáborba.

A berladi és tekuci fogolytáborokról általában nem sok mondandóvalok van, mivel azok amugy is megszűntek, ellenben a sipotai tábor viszonyait az alábbiakban ismertetjük:

A tábor egy fensikon,

a szélről nem védett, sőt egyenesen annak kitett helyen van elhelyezve. A legközelebbi vasútállomás 4 km. távolságra, lakott helyek 4—6 km. távolságra vannak. A tábor közelében víz, (sem forrás, sem patak) nincs. A vizet jelenleg egytől géppel nyomatják a táborba, mintegy 4 km. távolságról, de ezt is csak 1917. március végéig kezdődőleg. Azelőtt azt hordóba ókrós szekerekkel hozták, vagy maguk a foglyok 3—4 százados csoportokba összeálltak saját edényeikkel szállították. A tábor mintegy 30 000 m. kiterjedésű, melynek $\frac{1}{2}$ része volt beépítve s a melyet 2 m. magas deszkapalánk vesz körül. Közvetlen nyugati részén fekszik a nagykiterjedésű temető, míg keleti részén fekszenek az őrszemélyzet és tisztikásai. Ezon a területen volt elhelyezve körülbelül 17 000 foglyunk és mintegy 2000 főből álló őrszemélyzet.

Az elmúlt télen az összes foglyok

földalatti barakkokban voltak elhelyezve,

illetve 1 esetleg 2 m. mélyre a földbe voltak ásva. Egységes rendszer követve nem volt, mert nagyrészt a foglyok saját akaratuk szerint építették. Voltak 6—800 ember befogadására szolgált épületek mellett százával az olyan földlyukak, melyekben 10—20 ember lakott, sőt 2—3 férőhelylyel

biró gödrök is találhatóak voltak. A nagyobb befogadó képességű úgynevezett 600-as barakkok oldalfalai és tetőzetű deszkából voltak készítve, mely földel volt borítva. Ezekon néhány 50—60 czm. nagyságú ablak is volt és két végükön 1—1 ajtóval, téglából rakott kályha 3 db volt. Ezek az épületek nagyon hidegek voltak, mert az ajtók és ablakok többnyire rosszak voltak, a föld körülöttük beomlott, s a szél, eső, hó behullott a barakkba. Ilyen 600 embernek szánt barakkba 1000—1200 embert is bezsúfoltak. Hálójelűl a pusztaföld szolgált, szalma vagy ilyesmi nem volt. A legtöbb barakkban a tulsufoltóság oly nagy volt, hogy a foglyok nagyrésze lefeküdni nem tudott, hanem az éjtel egymás mellett kuporogva töltötték. Az összes foglyok

rettenetesen le vannak rongyolódva.

Nagyrészt még abban a nyári ruhában van, melyben 1916. augusztus és szeptemberében jutott fogságba. Elképzelhető, hogy a földbarakokban való lakás után sárban, esőben, hóban és mindenféle körülmények közötti munkában mennyire lerongyolódott ruhájuk. Igen sok foglyon a nyári és olyan különböző ruhadarabból való folt van, hogy az eredeti egyenruhának még nyoma sem ismerhető fel. A tábor részéről semmiféle ruhát eltekintve egypár egyenre kiosztott inget és alsónadrágon kívül — nem kaptak. A lábballal hasonlóan állanak. A foglyok legtöbb része meztelán van, vagy lábuk különböző rongyokba van burkolva. Igaz, hogy osztottak ki bocskort és bakancsot is, de ezek majdnem kizárólag az oláh nemzetiségű katonáknak lettek adva.

Katonáknak a harctéren való kifosztása

egyébként egész rendszeresen ment. Legjobban bizonyítja ezt az, hogy a berládi tábor parancsnoka egy Ulicz nevű őrnagy a számos parasztyán elrendelte alulírott Csató József közvégi jegyzőnek, hogy kimutatást készítsen az elvett pénzekről és értékpapirokról. Ez meg is kezdte s mintegy 150 foglynak 18000 koronát kitevő kárát írta össze. A parancsnokság azonban hirtelen a munkát folytatását megszüntette. Megjegyezzük azt is, hogy borral való ellenében a raktárkezelő román altisztektől némely ruhadarabot behatott cserélni, s a magyar foglyok csekély kivétellel csak így juthattak ruházathoz.

A parancsnokság többször állítottatott ki a ruhaszücskéletről kimutatást, s ilyeneket a foglyokkal több ízben irattak alá — az átvétel elismerésül — de a ruhát soha sem osztották ki.

A kenyéradagok deczembertől kezdődőleg állandóan fogytak, addig míg legutoljára napi 600 gr. szállottak le. Minősége szeptember, november hónapokban búzából álló fehér kenyér volt, míg a későbbi hónapokban egészen fekete, mindenféle anyagokkal u. m.: beraó, tengeri, zab, szalma stb.-ből álló ragacsos sütetlen és normális viszonyok között ehetetlen tömegből állott. Azokban még ez a kenyér sem járt ki naponta, mert igen sokszor kukorica lisztet adtak, melyből a foglyoknak maguknak puliszkát kellett főzzenek. Elmaradt a reggeli tea is s leveként ebédre kizárólag paszulyt adtak minden egyéb zöldség nélkül. A vacsora igen sokszor teljesen elmaradt. Sőt november végétől február végéig a foglyok ételleikhez egyáltalán nem kaptak. Az élelmezési viszonyok különösen deczember és január hónapokban voltak a legrosszabbak. Ezalatt az idő alatt a sötétlen kenyéren vagy puliszkán és sötétlen vízben főtt paszulyon kívül a foglyok mást nem kaptak, de ez is olyan csekély mennyiségben állott rendelkezésre, hogy a foglyok a szó teljes értelmében éheztek. Igen gyakori volt, hogy a foglyok napi étkezése gyanánt egy félmarék, körülbelül 100 grammnyi tegeuri lisztet és 2 embernek egy fej hagymát osztottak ki. A foglyok nagyrésze nem lévén hol megfőznie a puliszka-lisztjét úgy szárazon liszt gyanánt otte azt meg.

Az éhség különösen január első felében érte el tetőpontját, amikor elég gyakran lehetett látni foglyokat a konyhák közelében régebben kidobott háposztalevelek, burgonyahajak, s hasonló ehetetlen éteihulladékok összegyűjtésével foglalkozni. Az éhség magas fokát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a foglyok

a tábor körüli csatangoló ebeket összefogdosták és megélték.

Emellett a varjúbus még csemegének volt mondható. Hogy az éhség ily nagyfokra tudott hágni, azt egyrészt annak tulajdonítjuk, hogy az élelmiszerek ellopásában egész rendszer fejlődött ki. Az, a kinek pénze volt mindent kaphatott. Sajnosan kell megállapítanunk, hogy a lopásban nemcsak a román őrség vett részt, hanem saját katonáink is közreműködtek. Az élelmezést vezető altisztek és szakácsok összejártsza a román katonákkal, rendszeres üzleteket csináltak s a sa-

bályszerint kijáró adagokat tőlük pénzzel kellett megszerezni. Általában lopott a raktárkezelő román tisztól az utolsó raktár munkáig mindenki.

A pénztelen foglyok eléadták minden ruhadarabjukat a román katonáknak és pénzesebb foglyoknak, csak hogy egy darab kenyérhez vagy puliszkához juthassanak, melyet élelmesebb társaik a lopott készletekből árusítottak.

Az egészségügyi viszonyokról

beszélünk a legnehezebb, oly rettenetes eseményeknek voltunk tanúi, a melyre ma visszagondolni is csak borzalommal tudunk. Rövid idő alatt több mint 14000 fogolytársunk szörnyű halálának voltunk tanúi. Már pedig ezzel kapcsolatosan egészségügyről beszélni merész dolog, mert ilyen intézkedéseknek nyoma a sítoti foglyotáborban alig volt. A fogolytábor képe alkalmasabb volt ama hit keltésére, hogy az abban levő foglyok előzetesen a halál különböző nemre vannak ítélve, minthogy abban lefegyverzett katonákat őrizenek. Habár a táborban állandóan volt 2—3 orvos, sőt némelykor több is, a járványok különböző fajai rövid idő alatt oly mérveket öltöttek, hogy azzal szemben tehetetlenül állottak.

Az 1916. deczember havában a már leirt élelemhiány megszűlte az éhinfuzst, majd később kivülről behurczolták a kiütéses tifuszt és annak egyéb válfajait, tavasz felé pedig diszenteriat, enteritist, mely az egész nyáron át pusztított. Deczemberben a halálozás naponta 8—10, januárban 50—60, februárban 100—120, márcziusban már 300—400 ember is halt meg naponta.

A tábor rettenetesen el van tetvesedve.

Bá hova néz az ember, ruhát, butordarabon csak tetűt lát. A tisztálkodás, fehérnemű fertőtlenítés, részint a tulsufoltóság, részint szappan és vízhiány miatt teljesen lehetetlen. Az emberek heteken át nem jutnak mosdó vízhez, mert a miot azt már az 1. pont alatt eladtuk az távol van, s amit oda szállítanak az alig elégséges arra, hogy naponta egyszer a paszulyt megfőzzék. A hideg miatt a foglyok nem merik levenni ruháikat. Így a tetű terjedése miatt a járvány elfojtására gondolni sem lehetett. Ez ugylátezik a tábor vezetőségnek sem adott semmi gondot, mert április elejéig semmi olyan intézkedésnek, mely erre valott volna, nyoma sem látszott. Megvárták a tavaszt a mikor a megmaradt foglyokat a nyári deszkakalibákba lehetett átlakoltatni.

Nem volt kórház, a betegeket földbarakokba helyezték el, a hol minden

gyógyszer és ápolás nélkül nyomorulttan pusztultak el.

A hideg, élelemhiánya és a tetvek csak siettették halálukat. Aki megkapta a betegséget majdnem kivétel nélkül elpusztult, aki megmenekült az is valamely utónomával a betegségnél szabadult. Legtöbbször lefagyott a lába, melyet azután leoperáltak.

Az öngyilkosságok napirenden voltak. Sok ember nem bírva a szenvedéseket, mások pedig a betegség okozta

elmezavarban felakasztották magukat

vagy fölvtették ereiket. Számtalan örült ezalagált le és föl a táborban.

A kórháznak nevezett barakok oly rettenetes fogalomná váltak, hogy oda a betegeket erőszakkal lehetett bevinni. Lakásh eltitkolták betegségüket a legvégső pillanatig, mintsem hogy oda menjenek önként. Jellemző ezen épületek szilárdóságára, hogy ezek közül egyik beomlott, s mikor szétszedték 24 halottat és mintegy 40 élőembert huztak ki a romok alól.

A táborban urrá vált a demoralizáltság. Nem törődött senki bajtársával. Nemcsak a kórházaknak nevezett földbarakokból, de az úgynevezett egészséges foglyok barakjaiból is, reggelente az ajtók előtt a hullákat tömegével rakták ki. Az egész tábor fennjáró emberei csak a hullák elszállításával és temetésével volt elfoglalva. Rettenetes volt nézni, hogy a hullát, melyet használható ruhadarabjaiból először megfosztottak — meztelenül két társa lábainál fogva hurczolta a szabadban levő gyűjtőhelyre, hol sokszor

3—400 hullá várt az eltemetést.

De még ezekre a hullákra sem fordítottak figyelmet, mert éjszakáink a kutyák azokat meg-rágták.

A demoralizáltság nem csak a foglyok között volt meg, hanem a táborvezetőségénél is. Nem tartotta jóformán senki számon az ehalt foglyokat. Eltemettek naponta 40—50 embert a kiről nem tudták, hogy kicacoda. Ezen a bajon végül úgy segítettek, hogy összeirták az élőket, a hiányzókat pedig egyszerűen elkönyvelték mint halotta-

kat, vagy sörkövényeket, sőt a nyár folyamán a törzskönyveket, melyek ilyenformán valótlán adatok tartalmazznak, újból szerkesztették.

Jellemző, hogy az egészségügyi személyzet közül nem említve külön a több száz egészségügyi katonát, meghalt 2 orvos, 2 gyógyszerész, egy orvos pedig az nap a mikor adórkézett, s látta a rettenetes helyzetet öngyilkos lett, egy pedig ahogy jött egy el is menekült még az nap.

A halálozások számában apadás csak akkor állott be, mikor már alig volt ki meghaljon. Április első napjaiban úgy látezik a kormány is jobb belátásra tért, mert orvosokat küldött, akik aztán a téli tábor közelében egy új nyári barakk telepet létesítettek, a hová lassankint fertőtlenítés után a megmaradt foglyokat és betegeket kiszállították. Sajnos a járvány itt sem szűnt meg végkép, mert a halálozás a nyár folyamán is habár az összes foglyok száma alig haladta meg az ezeret, naponként még mindig 8—10 ember volt.

Dicséretre kell megemlékeznünk a dobrevácsi foglyotáborban levő tisztjeinkről, a kik megtudva a sítoti tábor nyomorát, egymásközött gyűjtést rendeztek s mintegy 17 000 korona (franc) segélyt küldtek. Ennek köszönhető, hogy 200 önkénteseből 83 ember életben maradt.

A foglyokat a legkisebb vétségért

bottal, vagy fegyvertusával agyba-főbe verték

Ha valakit elzárásra ítéltek első sorban elverték, s ezt a nap folyamán többször megismételték. Ezek a verések a legtöbbszór súlyos természetűek voltak, hogy annak következtében a testen nyílt sebek támadtak. A kék foltok és véraláfutások pedig minden verésnek elmaradhatatlan következményei voltak.

A verést az őrszemélyzet nemcsak saját iniciatívájából cselekedte, hanem felsőbb parancsra. A katonák útlegelésében kivált egy szökevény tisztünk

Popa Inája

21. honv. gy. ezredbeli hadnagy, aki reggelente a barakkokból a foglyokat csendőrel hajtatta kifelé, ő maga pedig az ajtóba állva, mindenik foglyot a kezében levő bottal végigverte. Általában az embereket mindig és bármely alkalommal ütötte-verte. Nevezett különben a román légébe is beállott.

Ha valakit elzárásra ítéltek, azt a fogdában levő különböző magasságú szekrénybe csukták. Ezek a szekrények úgy voltak készítve, hogy abban az elítélt nem leülh, sem feküdni nem tudott, hanem állva mozdulatlan volt kénytelen napokig maradni. Volt olyan rövid szekrény is, melyben a fogoly állva sem tudott kinyújtózkodni. Némeiyyikbe két embert is bezsúrtottak.

A kinezás nemcsak a testlekre terjedt ki,

hanem a lelkiekre is. Így például: Tömpe és Csomay nevű hadapródjelöltet, kiknek büne az volt, hogy megszöktek, a tábor parancsnoka, Floresku alezredes halálra ítélte a végig vitte őket a halálfélelem egész káiváriáján, egészen addig, míg közvetlen a már megaszt air előtt adott kegyelmet. Hasonlóan járt el 3 német katonával és 2 orosz katonaszökevényvel, kiket ugyanaz a büne terhelt.

Meg kell említenünk azt is, hogy a táborban lakóhelyükről elhurczolt nők és gyermekek is tartottak. akiket arra kénszerítettek, hogy a férfakkal együtt lakjanak. Ezekben kívül még 390 polgári fogoly is volt a táborban, akikből a már leirt nyomor miatt csak 80 ember maradt meg. A bánasmód ezekkel is ugyanaz volt, mint a katonai foglyokkal.

Nemzetiségi katonáink kö'ömben sokat izgattak a magyar nemzeti állam ellen. Ennek köszönhető, hogy a légébe ilyen nagy számban léptek be. Ezek közül is kivált Popa Inája hadnagy és Vajdas Nyegusztor Miklós 82. gy. ezredbeli őrmester (társai állítása szeriut fogságbanjutama előtt csak tizedesi rangot viselt.) Utobb belépett ugyan a légébe, de bekövetkezett betegsége miatt ottléthükig a táborból el nem távozott. Az izgatók közül ki kell említenünk egy Tatu nevű gör. kel. lelkézt, aki Szeben körüli valamelyik faluból szökött meg s aki tábori lelkézi szolgálatot teljesített.

Kijelentjük, hogy ezen nyilatkozatunkat teljes felelősségünk tudatában, érett megfontolás után tesszük, s annak minden szaváért bármikor és bárhol helytállunk.

Alólírott rendőrhatalósági tisztviselő, ezen jegyzőkönyvet, illetve nyilatkozatot felak előtt szóról-szóra felolvasta, azt megértve, kellő figyelemzetetés után, aláirták. — Kiss Károly s. k., Fülöp István s. k., Simon Márton s. k., Csörgi Pap Viktor s. k., Lőrincz István s. k., Csathó József s. k. Gaghy Jenő, rendőr fog. s. k.

József főherczeg bucsuja az Erdélyt védő hadseregtől.

Abból az alkalomból, hogy József főherczeg más beosztást nyerve távozott az Erdélyt védő hadsereg éléről, megleghangú bucsut intézett legműbb ragaszkodással körülrajongó katonáihoz. A bucsuparancs így végződik:

— Most, amidőn nehéz szívvél bucsuzom tőletek, az összes vezetőknél, parancsnokoknál és az egész legénységnek legbensőbb köszönetemet fejezem ki és teljes szíveimből istenhozzádot mondok.

Biztosítlak benneteket, hogy azokra a hősökre, akik a drága, oly nagyon szerongatott hazát főlzabadították, testtel és lélekkel megoltalmazták, azokra a hűvekre, akik szeretett uralkodóknakért és hazáért mindig örömmel készek voltak a legjobbat: életüket feláldozni, örökké megindult és büszkeséggel eltöltött szívvél fogok gondolni. A legműbb odaadással nyilvánítom ki legbensőbb kívánságomat: Isten áldjon meg és oltalmazzon mindenajátokat.

Egy hó közigazgatása.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 13-án *Lengyel* György főispán elnöklésével tartotta február havi ülését.

A tárgysorozat első pontját *Sebesi János* alispán jelentése képezte, ki beszámolt arról, hogy az alispáni iktatóra érkezett 1128 ügydarabból 942 nyert elintéztést; a hadikárok utalványozását személyesen megsűrgette s a megyére beszolgáltatásul kirótt gabona-kontingens behajthatóságáról jelentést tett; sajnálattal állapította meg, hogy a petroleumbányó megyeszerte igen érzhetővé vált. Báró *Daniel Lajos* biz. tag tudomásul vette a jelentést, azonban azt a kérést intézte az alispánhoz, hogy azon szándék ellen, hogy a megyében még egy rekvirálást elreudelenek, tegyen előterjesztést; az ismételt rekvirálások a közönség zaklatását eredményezik és ez ezzel a kiraboltt, ellenségtől földült vármegyével szemben nem méltányos eljárás és igen könnyen a gazdaságközönség passzívrezisztenciáját vonhatja maga után. Nem szabad, úgy mond abba az igazságtalanságba esni, hogy míg egyfelől a földnek megművelését sürgetik, addig másfelől a vetőmag és marha rekquirálással azt kereszteznek. Alispán nyomban válaszolt felszólalónak és kijelentette, hogy örömmel fogadja, ha egy bizottság a vetőmag szükséglet összeállítására tekintetben segít, s a vetőmag kontingens felemelését kérelmezik, bár már bejelentette, hogy a visszahagyott mag nem elegendő; a marharekquirálást a maga részéről is sajnálatosnak tartja s ez ügyben előterjesztést is tett, melynek nyomán azt be is szüntették. Bizik abban, hogy a vetőmag kontingens felemelése ha nem is járna sikerrel, gazdaságközönségünk kötelességének átérzésében, de meg a várható biztos jövedelemre való tekintettel is, mindent meg fog tenni, hogy műveletlenül föld ne maradjon. A bizottság alispán választát tudomásul vette s a felirat elküldésével megbizta.

Orbán János báró árvaszéki elnök jelentéséből kitűnt, hogy az árvaszék 1356 ügydarabot intézett el; gyám-ság alatt 15100 egyént, gondnok-ság alatt 1111 egyént s a 6243 hadbavonult családapá után 14818 kiskorut tartottak nyilván. — Dr. *Lengyel József* főorvos jelentette, hogy a közönség-szűgyü kedvező volt; a hó folyamán mindössze 18 hovenfertőző beteg jelentettek s összesen gyógykezelés alatt 26 állott.

Kolumbán Lajos kir. tanfelügyelő jelenti, hogy 14 iskola tanítótestületével egy, a tanév végén rendezendő és az elemi iskola három, négy, öt, hat osztályának bevonásával Székelykeresztúron tartandó évek és tornanapok ügyét tárgyalta. Az elemi népoktatás terén ezen versenyező összeállítás utóórának minősíthető, mert ily számú iskola eddig nem vonatott össze. Jelentette továbbá, hogy a közoktatásügyi miniszter a túlzóanyag hiányában a tanításoknak előbb jan. 17-ig, később febr. 4-ig való beszüntetését elrendelte, de tekintettel arra, hogy a tanterületben idejekorán történt gondoskodás tüzelőanyag beszerzéséről, az iskolák legfőbbjében a tanítás nem szünetelt, mindössze a székelykeresztúri, parajdi, továbbá a székelyudvarhelyi állami elemi iskolákban nem volt tanítás jan. 17-ig. A vármegyében lévő állami elemi iskolák ben-

pesítésére vonatkozó kimutatást terjesztett fel, melynek adatai alapján a parajdi járásban az alsófalvi és korondi belsőterületi, a székelykeresztúri járásban pedig a székelyderzi áll. elemi iskoláknak egy-egy tanerővel való fejlesztését hozta javaslatba. Ezen kimutatásban feltüntetett és 83 községben lévő állami elemi iskola benépesítését magába foglaló adatok szerint az 1910. évi népszámlálási évkönyv adataiban feltüntetett 10273 mindennapi tanköteles közül 8961 látszik beiratkozottnak, ha tekintetbe vesszük, hogy ugyanebben a községekben lévő más jellegű iskolákba is 589 tanuló iratkozott be, még mindig 783 iskolakerülő gyermek mutatkozik. Sokkal szomorubb az állapot azokban a községekben, ahol hitfelekezeti iskolák vannak. Bejelentette továbbá, hogy a székelykeresztúri községi polgári népiszkola államotitása tárgyában a közoktatásügyi miniszterhez kellően megokolt javaslatot tett s a főispánnak szíves közbejárása folytán kedvező kilátásaink vannak, hogy ezen nyomasztó és régen vajdó ügy rövid időn belül kedvező megoldást fog nyerni; az államotitást mindössze annyi hátráltatja, hogy az ott alkalmazásban lévő tanerők csak akkor nevezhetők ki, ha nyugalmazás vagy elhalálozás folytán az állami polgári iskolai tanerők státusában üresedés következik be. Végül bejelentette, hogy a miniszter a gazdasági ismereteknek a tanítóképzésben és elemi iskolákban való intenzív tanítását elrendelte. Ezen rendelet kapcsán kiadott tantervi módosításokra a közvetlen hatáskör alá tartozó állami, községi és magániskolai tanítók figyelmét felhívta a rendelkezések gyakorlati területére vonatkozó része bizottsági uton később fog a községekkel közölni. Dr. *Hinlöder Ákos* tiszti főügyész ez utóbbi bejelentéssel kapcsolatosan újra megsűrgette, hogy a bizottság a székelyudvarhelyi állami cemetekert visszaállítására irást írjon fel. Az indítványt a tanfelügyelő és gazdasági felügyelő felszólalásai után egyhangúlag elfogadta, s örömmel vette a főispán azon kijelentését, hogy annak érdekében a maga részéről készséggel intervenál.

Ezután *Mátéffy Domokos* pü. igazgató tette meg jelentését, melyben szövegelt, hogy 8 körjegyzőségben a múlt évi adókievetési munkálatok még nincsenek befejezve, miért is a pénzügyminiszternek előterjesztést tett, hogy az illetékek költségére központi közegek küldessenek ki. Egyenesadoban jan. hóban befolyt 46,876 K, hátrálók 552,918 K. Közölte, hogy a bortermeleők hektoliterenként 14 K termelési adót kötelesek befizetni. Miután a miniszter a dohányjegyzendzert elreudelte, előterjesztést tett, hogy a jegyek kiadásával a pénzügyigazgatóság bizsások meg. — *Feress Béla* kir. ügyész jelentése után *Leichtner Gyula* műszaki tanácsos tette meg jelentését, melyből kitűnt, hogy a közúti közlekedési állapotok megfelelőek voltak, a rugonfalvi Nyikó-híd munkáját újra megkezdtek. — *Zonda József* állat-egészségügyi felügyelő jelentése szerint az állat-egészségügy kedvező volt. A jelentések sorát *Székelyhidy Viktor* gazd. felügyelő zárta be, ki nek jelentését másik helyen ismertetjük. Végül egy néhány magántermészetű ügyet intéstek el, mire a gyűlés véget ért.

HIREK.

Székelyudvarhely, február 17.

A Nőegylet közgyűlése.

A Székelyudvarhelyi Jótékony Nőegylet múlt vasárnap, f. hó 10-én délután tartotta évi rendes közgyűlést a tagok érdeklődése mellett.

Becsek Aladár né megnyitó beszéde után *Csefő Sándor* titkár tett meg részletes jelentését az egyesület 1917-ik évi működéséről. Jelentésének kiemelkedő része volt az 1917 június 29-én és július 1-én rendezett népnepélyről szóló beszámoló, a mely anyagilag 15416.04 K-t jövedelmezett. Ezenkívül még nagyobb bevétele volt az Egyesületnek a katonák karácsonyi gyűjtéséből kapott 808.09 K.

E jövedelmek nagyságához mért összegeket fordított az Egyesület segélyezésre és más jótékonyági célokra is. A katonák által karácsonykor gyűjtött pénzt 909 K-ra kiegészítve szegény iskolás gyermekeknek cipővel való ellátására fordította. Egész évben állandó hadi segélyben részesített 20 egyént havi 10 K-jával a téli hónapokban pedig 5 isben osztott ki pénzesegélyt

65 házi szegény között fejenként 8-10 K-jával. A Vas-Székely és Szurmay alapokhoz 50-50 K-val járult hozzá. Titkár jelentését *Biró Sándor* pénztárnok jelentése követte, mely részleteiben mutatta be, számokkal illusztrálva, azt az áldásos munkát, melyet az Egyesület a múlt évben is a jótékonyterületen kifejtett. Jelentésének főbb adatai a következők voltak:

1916-ról ájított vagyon 24862.39 K, 1917-ben bevétel 17873.21 K, összes vagyon 42735.60 K, 1917-ben kiadás 4919.85 K, 1918-ra átmegy vagyon 37815.75 K. Bevételek: Népnepélyből 15416.04 K, katonák gyűjtése 808.09 K, kamat és tagsági díj 1629.00 K, adomány 20 K, összesen 17873.21 K. Kiadások: Segélyek 3247 K, szegény iskolás gyermekek cipője 909 K, Vas-Székely és Szurmay-alapra 100 K, egyéb kiadások 663.85 K, összesen 4919.85 K.

Pénztárnoknak a felmentést megadták, mely után *Pál István* apát-plebános indítványozta, hogy a közgyűlés minden elhangzott jelentést jegyzőkönyvre vétessen s a tisztviselőknek önzetlen fáradozásaikért jegyzőkönyvi köszönetet mondjon. Ugyancsak az ő indítványára a Közgyűlés egyhangúlag a régi tisztviselői kart bizta meg újból az egyesület vezetésével.

Ezekután új kérvények tárgyalására került a sor. Ezek során az áll. elemi leányiskola igazgatóságának kérésére 100 K-t szavazott meg szegény iskolás gyermekek felruházására. A többi segélyekért benyújtott kérvény is kedvezően elintéztést nyert.

Tárgyalta közgyűlés *Lőrincz István* oláh hadifogságból hazakerült vámenlőndr beadványát, melyből felháborodással és elszörnyülködéssel értesült azokról az embertelenségekről és kínzásokról, a melyeket a sipotai oláh fogolytáborban szegény magyar testvéreinkkel művelnek. Elhatározta közgyűlés hogy azonnal pézgyűjtést indít a város területén s a begyűlt összeget alkalmas uton azonnal elküldi az ott szülőddő magyarjainknak. Továbbá átír a vármegye alispánjának és a város polgármesterének, hogy szerencsétlen honfitársaink helyzetének könnyítésére valamelyes nagyobb, a vármegye és város területére kiterjedő akciót indítsanak.

A gyűlés ezzel a határozattal véget ért. (Cs.)

A társadalom áldozatkészsége. Az Udvarhelyi Híradó szerkesztősége újabban a következő adományokat vette és hálással nyugtázza:

Vak katonák részére: F. L. hadnagy 20 K.

A 82-ös rokkantak (Vas-Székely) javára:

Bögözi Ifjuság által Földes Ferencz tanító vezetésével rendezett műkedvelői előadás jövedelméből 500 kor.

Élelmezési jegyek kiadása. Közhirre teszi a hatóság, hogy a liszt, cukor, szalonna és egyéb féle jegyek márczius hóra a nevek kezdőbetűi szerint a következő sorrendben és napokban lesznek kiosztva, és pedig február hó 18-án A, B, C, D, 19-én E, F, G, H, 20-án I, J, K, L, 21-én M, N, O, P, 22-én R, S, Sz, 23-án T, U, V, Z. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a sorrendet saját érdekében pontosan tartsa be.

A Körjegyzői egyesület Gálffy István elnökletével 5-ikén közgyűlést tartott, melyen az összejött lelkészek, tanítók és jegyzőkön kívül jelen voltak: Dr. *Paál Árpád* főjegyző, Dr. *Szabó Gyula* pü. tanácsos, *Tompa László* szolgabíró, Dr. *Lukácsy Elek* a jegyzőegylet ügyésze. Előadó heiyettes *Gáspár Albert* h.-szentmártoni kjegyző szabadelőadása nyomán kelt beható eszmecsere után a következő irányelvek állapították meg: 1. Véleményező bizottsági tagoknak a közönség független, érdektelen arravaló pályarai (lelkészek, tanítók, segélyezésben nemérdekelte birtokosok) választandók. 2. Segélyezésben csakis teljesen rászorultak részesítendők. 3. Segélyezésre csakis a 12 éven alóli gyerekek véleményezendők, az arra rászorult családoknál. 4. A dologkerülő napazamosok az év április 1-től decz. 1-ig terjedő időig segélyben nem részesítendők. Egyetemi elnököt a közgyűlés megbizta, hogy ezen jkvi határozatot a vármegye alispánja, 4 főszolgabírójának küldje meg és kérje fel őket arra, hogy alispán

a hadban lévő csapatparancsnokokkal való közlém végett a Hadsereg parancsnokának terjeszse fel, a 4 főszolgabíró pedig mindenik jegyzőnek küldje meg az egyöntetű eljárás és a csapatparancsnokok informálása végett. (G)

Országos vásár. A székelyudvarhelyi legközelebbi orsz. vásár március hó 3 án, vasárnap lesz, a mikor egy napou lezajlik ugy a kirakó, mint az állatvásár.

A bögözi ifjuság a mult szombaton emlékezetes szép estét rendezett, mely alkalommal a műkedvelők, Földes Ferencz áll. tanító lelkes vezetése mellett, a Sárga csikó népszínművet adták elé igen szép erkölcsi és anyagi sikerrel. Az estély jövedelméből a Vas Székelyre 500 K-t juttattak szerkesztőségünkhöz.

Udvarhelymegye hadisegélye. Udvarhelyvármegye hadbavonult családjának a háboru tartama alatt hadisegély címén 14 millió 541 ezer 1 korona 20 fillért, ideiglenes évi segély címén pedig 752 családuak 126 ezer 996 K-t fizettek ki.

Kegyes adományok. A reformáció 400 éves emlékének megörökítésére, a helybeli ref. egyházközségben, újabbban a következő kegyes adományok folytak be (7. közlemény):

Metz József, Verestói Dániel 2—2 K, Balázska Károlyné, Szakács Károlyné 1—1 K, Metz Istvánné 20 K, Katona Imre, Vida Gyuláné, Özv. Bergleiter Gusztávné 2—2 K, Katona Imréné 6 K, Katona Róza, Özv. Árkálián Miklósné, Márton Jánosné, Veres Kálmán 1—1 K, Özv. Nagy Sándorné, Nagy Károly 2—2 K, Sárközi Józsefné 4 K, Orbán Lajos 6 K, Kun Béla 20 K, Csátó Imre 5 K, Schuller Mihály 2 K, Zárug Antal 40 K, Horváth József kereskedő 10 K, Asztalos Péterné 2 K, Asztalos Julia 2 K, Özv. Gál Főzsefné 4 K, László Lárton 4 K, László Mártonné, László Berta 3—3 K, Felméri József és családja 30 K, Soós József 2 K, Vetési József és neje 10—10 K, Vetési Vilma, Vetési Erzsé 5—5 K, Vetési Lajos, Anouka, Emma 2—2 K, Szakács József 4 K, Esztergár Gerő és neje 4 K, Bokor István és neje 10 K, Id. Ferenczi Ferencz és neje 20 K, Kibédi Zsigmond 10 K, Csépi Iguác 20 K, Darvai Dániel 20 K, Darvai Albert 10 K, Özv. Balogh Józsefné 10 K, Sándor Jánosné 2 K, Karda Agostonné 10 K, Janó Ferencz, Weinberger Bernátné, Dénes Zoltán, Forró Róza 1—1 K, Deák Teréz 2 K, Balázs Károlyné 10 K, Sárosi Tamásné 20 K, Ifj. Bodrogi György 10 K. Fogadják a nemes szívű adakozók a református egyház hálás köszönetét. Vajda Ferencz lelkész eszterg.

A szentléleki műkedvelők színháza. Szentléleken a község ifjusága Dr. Kiss Kálmánné rendezésével a napokban sikerült színelőadást tartottak, melynek sikerén felebuldva, azt f. hó 19-ikén, kedden, Székelyudvarhelyt megismétlik. A műkedvelők a btyár kendője népszínművet adják elő a Budapest-szálló színháztermében 3, 2 és 1 koronás belépti díjak mellett.

A szombatfalvi ifjuság vasárnap a Vas-Székely-alap javára szép sikerű műsoros estélyt rendezett Fischer Ferencz, Sándor Katiuka, Nagy Ella, Barabás Irén, Péter József és Nagy Emma szereplők és Kónya Jancsi zenekara közreműködésével. Tiszta jövedelem 139 korona volt, melyet a szobor alap javára a városi pénztárba befizettek. Felülfizettek: Dr. Majthényi Miklósné 4 K, a Szakiskola IV. éves növendékei 5 K, Bodrogi Károlyné 4 K, Nagy Mariika, Barabás Ilonka, Barabás Mariika, N. N. 2—2 K, Fernengel Adél, Barabás Dénesné, Novák István, Katona Istvánné, Csiki Lőrinczné, Özv. Borbély Gergelyné, Dobai Mariika 1—1 K. A résztvevőknek szives pártfogásukért ez uton nyilvánítja köszönetét a Rendezőség.

Háborus levéltár Kolozsvárt. Az Erdélyi Muzem-Egyesület még 1914. végén megkezdte a háboru leveles emlékei összegyűjtését. A gyűjtésben a kolozsvári unitárius diákok érték el a legszebb eredményt, mert három év alatt Erdély minden részéből tízezernél több levelet és levelezőt hordtak össze. Ma a háborus levéltár anyaga a huzezer felé közeledik s a nagyszámu levélen kívül néhány érdekes tábori napló és viszaemlékezés, térképek, hadi újságok, kiáltványok, rajzok és fényképfelvételek teszik értékebbé anyagát. A gyűjtemény a háboru legkisebb szereplője emlékét is szivesen megőrzi. Ezért melegen ajánljuk mindazoknak, kik tábori levelek birtokában vannak, hogy hozzátartozóik nevét és emlékét leveleik beküldésével a nagy erdélyi ma-

gyar gyűjteményben örökítsék meg. A megőrzésre szánt anyagot az *Erdélyi Muzem-Egyesület titkári hivatala* (Kolozsvár, Egyetemi Könyvtár) címére célszerű küldeni. A szép célt melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe és támogatásába. Itt említjük meg, hogy a nagy gyűjteményt megyeak területéről Ébert András derzsi unitárius pap és több székely tanuló ezernél több darabbal szaporították.

A patakfalvi ifjuság f. hó 3 án jól sikerült színelőadást rendezett. Színe került: „Postás Klári“ 3 felv. népszínmű. A szereplők becsületesen, nem romélt sikerrel oldották meg feladatukat. A tiszta bevétel 300 kor. 1 a ref. egyház „harang alapja“ javára adták. Felülfizettek: Özv. Balázs Károlyné 10 K, Péter Gábor ref. lelkész 5 K, Molnár Vilmos áll. tanító 3 K, Jakab György 2 K, Jakab János 2 K, Béres Sándor 1 K. Összesen 23 K. Fogadják a szereplők, felülfizetők és jelen voltak egyházközségem nevében hálás köszönetemet. Péter Gábor ref. lelkész.

Nyilvános elszámolás. A következő sorok közlésére kértek fel: A kisbacsoni Ifjusági Egyesület f. hó 2-án tartotta meg a műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságát, felerészben a tanítói árva alapja, felerészben az elesett hősök emléke táblájának alapja javára, ami ugy erkölcsileg, mint anyagilag nagyon fényesen sikerült. Az estély tiszta jövedelme 462 kor. 34 fillér volt. A felülfizetések összege 102 korona volt, mely összeghez hozzájárultak: Tompa Zsigmond ref. lelkész 12 kor, Bauczik Aladár tábortanító lelkész 10 kor, Ifj. Lőrincz Gyula mérnök 10 kor, Sáray Károly főzámvevő 10 kor, Benedek Mihály zászolós 6 kor, Id. Lőrincz Gyula ny. lelkész 5 kor, Ráduly János kj. 5 kor, Benedek Antal 5 kor, Rákosi Margit tanítónő 5 kor, Vinczi István 4 kor, Benedek M. Dénes 4 kor, Vajna Ferencz, Ifj. Benkó János, Id. Benedek Sz. Gábor, Ifj. Benedek Sz. Gábor, Benedek H. János főbíró, Péter Izsákné, Tájcs Emil, Gál Károlyné, Boda János, Boda Gyula 2—2 kor, Boda Dezső 1 korona. A jótékonycselekedet szives adományokat, midőn nyilvánosan nyugázzuk egy-szersmind fogadják a t. felülfizetők hálás köszönetünk kifejezését. Péter Izsák.

A hodgyai ifjuság a mult szombaton igen szépen sikerült műkedvelői előadást rendezett, melynek tiszta jövedelmét a „Vas Székely“-re fordítja. Színe került Tóth Edének: „A falu rossza“ cz. népszínműve. A darab szereplői a következők voltak: Gál Ilona, Géber Vera, Bedő Erzsike, Simó Regina, Jászai Boriska, Pap Juliska, Rosenberg Etelka, Lajos Biri, Pálfi Ilona, Pap Berta, László Berta, László Anna, Pálfi Ferencz, László Ferencz, László Pál, Simó Áron, Pap Sándor, Pálfi Sándor, László Lajos.

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági egyesület vál. ülése.

A vármegyei Gazdasági egyesület választmánya e hó 12-én népes ülést tartott, melyen jelen voltak: Dr. Sebesi János elnök, Balássy Sándor, Barabás András, Jakab Antal, Dr. Dometer Lőrincz, Jedy Tamás, Kassay Akos, Kovács Domokos, Simó János, Szabady Tivadar, Szabó Gábor, Szabó István, Szöllösi Samu Székelyhídy Viktor, Tóth Károly, Dr. Váró Géza, Hatky Miklós. A szép számban megjelent tagokat elnök üdvözlésén, titkár előterjesztette az O. M. G. E. átiratát, melyben ajánlja, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve, egy, a magyar gazdák szükelegleteit felololó beszerzési és értékesítő vállalatot létesítsen az egyesület, amelyhez a választmány hozzájárult, az előkészítéssel az elnökséget bízta meg.

A székelykorsztrai bikakiállítás jutalomdíjait — melyekhez a marosvásárhelyi Kirendeltég 300 K-val, gróf Haller János 100 K-val járult — következőképp állapították meg: Hat bikadaj tüzetett ki 100, 80, 60, 40, 30, 20 K összegben. Községi bikák 30, 25, 15 és 10 K val díjaztatnak. A gr. Serényi Béla emlékére tett Haller János gróf alapítványából 3 éves üszök, ilyenek nem léteben fiatal borjas tehének 50, 40, 30 K díjat nyerhetnek. A díjazásban csak magyar erd. fajta bikák és üszök, illetve borjas tehének részesülnek. Ismertette titkár az O. M. G. E. nek az új adójavaslatok tárgyában Dr. Wekerle Sándor miniszterelnökhöz intézett emlékiratát, melyet a választmány helyeselt, a maga részéről hasonló szellemű felirat küldését határozta el, egyuttal átir a törvényhatósághoz az emlékirat pártolása ügyében.

Sajnálattal vette tudomásul a választmány

Mekóssy Béla földművelésügyi miniszternek tárczjáról való lemondását, mely tényben az agrár ellenes irányzat terfoglalását ismerte fel. Sajnálata annál őszintébb, mert Mekóssy távozásával a gazdák hivatalos érdekképviseletének, a Mezőgazdasági kamarák létrejöttének ügye esetleg ismét elődázódik.

A botfalvi czukorgyár átiratára, melyben a czukorrépa termelést ajánlja gazdáinknak, sajnálattal kellett a munkáviszonyokra való tekintetből konstatálni, hogy eddig a közölt felhívásra senki sem ajánlkozott a termelésre, és így már most valószínűnek mutatkozik, hogy a czukorrépa való ellátás jövőre még több nehézségbe fog ütközni. A kereszteni szövetkezetek központja ajánlja a juhtenyésztő gazdáknak, hogy gyapjuikat ne adják el mosatlan állapotban a központ ügynekeinek. Adják át mosatlanul és kérjék az árat a központ által kimosott gyapju után, mely esetben jelentékenyen nagyobb árat érhetnek el. Felhívjuk a körülményre gazdáink figyelmét és saját érdekében kérjük, hogy vegyék igénybe az egyesület közbenjárását.

Évek érdeklődéssel fogadta a választmány a földművelésügyi miniszter 128000/VI—1917. sz. leiratát, melyben a folyó évi gazdasági munkálatok szabályszerű pontos elvégzésére megfelelő utasításokat ad, melyben a szabadságotlagnak kötelezőségeket teszi, hogy saját munkálataik bevétele után a hadbavonultak itthonmaradottait segítsék munkájukban, mit esetleg megtagadva, kockáztatják azt, hogy szolgálatra berendeltettek. A választmány meg van győződve, hogy mindenki erkölcsi köteletségének tartja a hazáért, mindnyájunk jóvoltáért a harcztereu szorvódók vagy elfogottak, elesettek itthonmaradottjait munkájukban támogatni, ezáltal a haza érdekeit is szolgálni.

Több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után elnök megköszönve a tanúsított érdeklődést, az ülést bezárta.

Feladás szerkesztő: BECSEK ALADÁR

Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Bort, borpárlatot (Cognac) elad SZÖLLÖSI SAMU Székelyudvarhely

Hirdetmény.

Eladó özv. br. Bornemisza Andrásné emélt. komlodi (Kolozsm.) gazdaságában:

11 darab 3 éves erdélyi fajú fehér, saját tenyésztésű, szökőképes, lobályegzett erős, edzett bika.

7 darab 2 éves bika.

60 darab 3 év 10 év közötti fehér, saját tenyésztésű borjúzó tehén.

3 darab 3 éves bivalbika.

12 darab 2—3 éves csikó.

2 darab 3¹/₂ éves hidegvérű hámas méh.

A helyszínen megtekinthető és vásárolható Engi Elek tisztartónál.

Olautazás Marosvásárhelytől Teka felé menő keskenyvágányúval, állomás helyben. Kocsival Szászrégen fele. (Sürgőny csak 4 ik napra érkezik)

Eladó beltelek a Solymosi utcában. Értkeezni Korut-u. 11.

Eladó ház.

A Bethlen-utca 17. számú emeletes kőház eladó. Megbizott Dr. Kassay F. Istvan ügyvéd.

Árpád-u. 6. sz. emeletes ház eladó
Czím a kiadóhivatalban.

Eladó Solymosi u. 12. sz. ház a melléképületekkel együtt. É tekezni lehet Macskassi Sándornéval Kossuth-utca 88. sz.

Van szerencsem a n. e. hölgyközönség b. figyelmét felhívni raktáramon található legújabb divatu

női kalapmodellekre

Elvállalok és jutányos árban készítek bármilyen forma ata ukításokat a leggyorsabban

Gyászkalapok raktáron kaphatók.

Szives látogatást kér tisztelettel

ORDELT JÁNOS.